نمره ۲۰۱ ایکینجی دوره

جمعه ۲۷ اردیبهشت ۱۳۲۵

آذربایجان

مدیر : فتحی خشگنابی

اداره‌سی: تبریز محلی ستارخان خیابانی

قیمتی ۵۰ دینار

آبونه			
ایللیک	۱۲۰	ریال	
۶	آیلیق	۶۵	ریال
۳	»	۳۵	»

بو روزنامه آذربایجان دموقرات فرقه‌سینین اورقانیدر

آذربایجان نماینده‌لرینین طهران حکومتی ایله آپاردیقلاری مذاکره‌لر باره‌سینده اعلامیه

ایران باش وزیری آقای قوام‌السلطنه نین دعوتینه گوره تاریخ ۸-۲-۲۵ ده آذربایجان ملی حکومتینین باش وزیری آقای پیشه‌وری نین ریاستی آلتیندا بر هیئت آذربایجان مسئله‌سینی مسالمت یولیله‌حل ایدیب قارداش‌قانی‌توکولمکدن جلوگیرلیق ایتمك ایچون طهرانا گتدی .

بو هیئت، طهران حکومتینین صلاحیتدار مقاماتی و نماینده لری‌ایله دانیشیقا گیریشوب ویر موافقتنامه، باغلامالی و بو موافقتنامه گونده ریلمیش هیئته و تریلمیش اعتبارنامه نین موجبنجه آذربایجان‌ملی‌مجلسینین و آقای قوام‌السلطنه‌نین دولتی طرفیندن‌تصویب‌اولدیقدان‌صونرا رسمیت‌تاپمالی‌ایدی.

دوشنبه‌گونی ۸-۲-۲۵ ده ساعت ۵ دن اعتباراً آذربایجان نماینده‌لرینین هیئتی ایله‌آقایان: مستشارالدوله ، فرمانفرمائیان ، لنکرانی وایکچیان‌دان‌عبارت‌اولان‌طهران‌حکومتی‌نین‌نماینده‌لری آراسیندا دانیشقلار‌باشلاندی.دانیشقلارین‌برنجی‌جلسه‌سی‌عمومی مسئله لر باره‌سینده آخره یتیشدی. همین گونون صاباحی ۲- نجی جلسه‌ده طهران حکومتینین نماینده لر هیئتی،آقای قوام‌السلطنه‌نین دولتینین ۱-۳-۲۵ تاریخلی ابلاغیه‌سینی گوستریب دانیشقلاردان توزی مع قلیت ایتدیلر.

ابلاغیه‌نین متنی‌بوقرار ایله‌دیر:

دولتین آذربایجان باره‌سینده ابلاغیه‌سی

ایندیکی دولتین تشکیل تاپدیغی گوندن آذربایجان‌ایشلری خصوصی بیر توجه جلب ایده‌رك او عزیز هموطنلر یه‌میزین نیتلرینی مطالعه ایتدیکدن‌صونرا وزیرلر هیئتی‌تصمیم دوتدی که‌قانون اساسی وآیری وضع اولونمیش قانونلارین مجریه‌قوه‌سینه‌اجازه ویردیگی‌حدودده او ایالتین اهالی سینین آرزولری تامین اولونوب و اونلاری قارداشلیق و وحدته دعوت ایتسین. بونا گوره هیئت دولتین بو باره‌ده صادر اولموش تصویب‌نامه‌سی‌عمومین‌اطلاعیندن توتری‌نشر‌اولینور:

۱۳۲۵ قمری‌نین ربیع‌الثانی آیندا تصویب اولونمیش قانونلاتون اساسی‌نین متمیینین ۲۹ ر ۹۰ ر ۹۱ ر ۹۲ ر ۹۳ نجی اصللرینین موجبنجه ایالتی و ولایتی انجمنلره ویریلمیش اختیارات، آذربایجاندا اداعیداکی قرارایله تصریح وتنفید اولینور.

۱- فلاحت، تجارت، صنعت، محلی حمل ونقل، معارف، صحیه ، نظمیه، عدلیه، ومدعی‌العمومیلق‌دائره‌لری‌نین‌رئیسلری‌ومالیه‌ناظری‌ایالتی‌وولایتی انجمنلر وسیله‌سی‌ایله منتخب و نظرلرینین موجبنجه اونلارین رسمی حکملری دولت طرفیندن طهراندا صادر اولاجاقدر .

۲- والی ایالتی انجمنین نظرینی جلب ایتمکله دولت طرفیندن‌تعیین اولوب ونظامی وژاندارمری فرمانده لرینین انتصابی دولت طرفیندن عمله گله‌جکدر .

۳- آذربایجانین رسمی دیلی ایرانین اویبری ناحیه‌لری کیمی‌فارس دیلی‌در . محلی اداره‌لرین‌وعدلیه دایره‌لرینین دفتری ایشلری فارسی وآذربایجان(ترکی) دیللرینده اولور . اما درس مدرسه‌لرده ۵ ابتدائی کلاسلاردا آذربایجان دیلینده اولاجاقدر .

۴-مالیتی عایداری وترلکه‌نین بودجه‌سینی تعیین ایده‌ن‌وقت،دولت آذربایجان شهرلری‌نین‌آبادلیغینی، صحیه ومعارف ایشلرینین اصلاحینین لزومینی نظرده دوتاجاقدر .

۵- دموکراتیك تشکیلاتلارین واتحادیه‌لرین فعالیتی، آذربایجاندا ایرانین اویبری یئرلری کیمی آزاد در .

۶ - آذربایجانین اهالی سینه و دموکراسی اینجیلرینه ، کئچمیشده دموکراتیك‌نهضت‌ده اشتراك ایتمه‌لری‌ایچون هیچ‌بیرسیختیلی عمله گلمیه‌جکدر

۷ - آذربایجان نماینده‌لر عده سینین او ایالتین حقیقی جمعیتینن تناسبی ایله آرتماسینا موافقت اولینور و ۱۵ نجی (تقنینیه) دوره‌سی تشکیل تاپیقدا بو باره‌ده لازمی پیشنهادلار مجلسه تقدیم اولیناجاقدر که تصویب اولدیقدان صونرا همان دوره ایچون وکیللرین قالیمیشی انتخاب اولونسون .

باش وزیر قوام‌السلطنه

آذربایجان نماینده لر هیئتی ایسه توز نظریه لرینین بیر لستینی ۳۳ ماده ده طهران حکومتینین نماینده‌لر هیئتینه پیشنهاد ایتدیلر تا توز حکومتینین نظرینه چاتدیرسینلار .

آذربایجان نماینده‌لر هیئتی بو ۳۳ ماده‌نین ضمنینده آذربایجاندا ایندیکی وضعیتین ساخلانیلماسینی و دموکراسی اساسلارینین بوتون ایران اوزه‌رینده محکملنمه‌سی‌وگنیشلنمه‌سی آشاغیداکی قرار اوزره طلب ایتدیلر :

آذربایجان ..ئ ئعیینین مسالمت وصلح یولی‌ایله حل و موجوداولان اختلافلارین رفع اولنماسی و بوتون ایران اوزه‌رینده دموکراسی‌اساسلا رین محکملنمه‌سی ایچون تاریخ ۹ ر ۲ ر ۲۵ ده طهران مرکزی حکومتینین صلاحیتدار نماینده‌لری آقایان : صادق - صادق (مستشارالدوله) فرمانفرمائیان ، ایکچیان ، لنکرانی ، سپهر (مورخ الدوله) ومظفر فیروز آراسیندا بیر طرفدن ، و آذربایجان ملتینین مختار نماینده‌لری آقایان: پیشه‌وری، صادق بادگان ، دکتر جهانشاهلو ، فریدون ابراهیمی صادق دیلمقانی و آقای محمد حسین‌خان سیف قاضی آذربایجان کردستانینین نماینده‌سی او بیری طرفدن دانیشیق عمله گلدی . یوخاریدا ید اولونموش نماینده‌لر توز نقص سیز و ایرادسیز اعتبارلارینی مبادله ایتدیکدن صونرا آشاغی‌داکی ماده‌لرین باره‌سینده موافقت ایتدیلر :

۱ - کئچمیش مستبد حکومتدن لشکری و کشوری مامورلارینین فشاری ، آزادلیق و دموکراسی دشمنلری‌نین تحریکاتی نتیجه‌سینده ۱۳۲۴ نجی ایلین شهریور آیی‌نین ۱۲ سینده وجوده گلمیش نهضت شرقی دموقراتیك و ایرانین حقیقی استقلالیت وتمامیتین ضامنی اولان بیر نهضت تانیلیر .

۲ - آذربایجان که کئچمیش ۳ و ۴ نجی استانلار و خمسه ولایتی شاملدیر ممیزارضی بیر واحد صورتنده خودمختار حکومت آدی‌ایله‌ایران مملکتینین جزوی‌دیر و مرکزی ایسه تبریز شهریدر .

تبصره - آذربایجان کردستانینین مرکزی مهاباد شهریدر .

۳ - آذربایجانین یولی و یارلیقی‌ایراندا رائج اولان پول و ایران بایراغیدر مملکتده جاری اولان قانونلار آذربایجان خلقینین اختیاراتی و آزادلیقی ایله منافی اولماماق شرطیله آذربایجاندا جاری اولاجاقدر .

۴ - آخرینجی ایکی ماده‌نی نظرده دوتمقلا آذربایجان داخلی ایشلری‌نی‌اداره و نظارت ایتمك و بودجه سینیدن توتری ،هیئت ملی ، آدیندا بیر هیئت دموکراتیك اصول ومخصوص نظامنامه اوزره‌انتخاب اولاجاقدر

۵ - بوتون لشکری و کشوری اداره رئیسلرینین انتخابی آذربایجان هیئت ملی‌سی عهده‌سینه‌دیر ، بو مامورلار که هیئت ملی طرفیندن انتخاب اولاندان صونرا مرکزی حکومته معرفیك اولاجاقلار عمده قانونلارین اجراسیندا مرکزی حکومته وهیئت ملی تصمیملرینین اجراسیندا هیئت ملیه تابع اولاجاقلار .

۶ - آذربایجان هیئت ملی‌سی بوتون لشکری و کشوری مامورلارین عزل و نصب وتغییر و تبدیلینده مختار در ، بوجور تغییر و تبدیللر مرکزی حکومتدن ده اطلاعه یئتیریله‌جکدر .

۷ - آذربایجاندا هیئت ملی‌دن علاوه محال و بلوك و ولایتی انجمنلر ده دموکراسی اصول اوزره یعنی مستقیم ، گیزلی ، عمومی رایله (ایستر آرواد ایستر کیشی و ایسترسه قشون افرادی) منتخب و بو انجمنلر توز عمل حیطه‌لری یعنی ولایت، محال ، بلوك لرده ایشلرین یاخشی قایدادا گئتمه‌سینه نظارت ایده‌جکلر .

۸ - فدائیلر و ملی قوشون تشکیلاتی اولدیغی کیمی‌ده قالمالی وتوز مأموریت و وظیفه‌لرینی آزادلیق و دموکراسی اساسلارینی مدافعه ایتمکدر مربوط سرحدلاری حفظ ایتمك ایچون آذربایجان هیئت ملی‌سینه تابع اولاجاقدر

۹ - ایندیه تك آذربایجان ملی حکومتی طرفیندن ویریلن کشوری ولشکری درجه‌لر و رتبه‌لر رسمیتله تانیلیر .

کیچیك افسرلرین ترفیعاتی و درجه لری مستقیم حالدا آذربایجان ملی قوشون فرمانده‌لیگی طرفیندن ویریله‌جك،ولی ارشد افسرلرین و ژنرال لارین درجه‌لری آذربایجان ملی قوشونلاری فرماندهنین پیشنهادی و هیئت ملی‌نین تصویبی اوزره ویریله‌جکدر .

۱۰ . آذربایجان دولتی اداره‌لرینده، وهیئت ملیده یازیلار آذربایجان دیلینده و آذربایجان کردستانیندا کرد دیلینده اولاجاقلار . لیکن فارس دیلی‌ایرانین دولتی دیلی اولدیقی ایچون مرکزی دولت‌ایله آذربایجان و آذربایجان کردستانی اداره‌لری و هیئت ملی‌سی‌آراسیندا یازیلار فارس دیلینده اولماسینین اشکالی اولماجاقدر .

بقیه‌سی ایکنجی صحیفه‌ده

چهارشنبه گونی آخشام ساعت ۸ ده آذربایجان دولت تیاتروسی سالونیندا اهالی‌نین مختلف طبقه لرینین اشتراکیله بویوك و طنطنه‌لی بیر کنفرانس تشکیل تاپدی .

آذربایجان دموقرات فرقه‌سینین صدری آذربا یجان ملی حکومتینین باش وزاری و خلقیمیزین سه‌ویملی رهبری‌آقای پیشه‌وری،آذربایجان‌نماینده لری هیئتینین طهران حکومتیله آپاردیغی‌مذاکره‌لر خصوصیندا تفصیلا دانیشدیلار.

آقای پیشه‌ورینین بیاناتی احساساتلا قارشیلانیب و حاضرلر طرفیندن دفعه‌لرله آلقیشلاندی.

صونرا آقای پیشه‌ورینین‌بیاناتی فارس دیلینده‌ده ویریلدی. نهایت کنفرانسدا اشتراك ایدنلر آقای پیشه‌ورینین گزارش و معروضه سینی ایشیتدیکدن صونرا بوقطعنامه‌نی عمومیتله تصویب ایتدیلر .

قطعنامه

چهارشنبه گونی اردیبهشت آیینین ۲۵ نده آخشام ساعت ۸ تماشادا تبریز دولت تیاتروسی بناسیندا مختلف طبقه‌لردن تشکیل اولونموش عمومی کنفرا نسدا آذربایجان خلقینین تهرانا گونده‌ریلن نماینده لری‌نین رئیسی وآذربایجان دموکرات فرقه‌سینین صدری آقای پیشه‌ورینین‌طهراندا آپاریلان مذاکرا تین گزارشینی‌ایشیده‌رك آشاغیداکی قراره گلدیك:

نماینده هیئتینین طهران حکومتی و مخصوصاً شخص آقای قوام‌السلطنه ایله آپاردیغی‌دانیشیقلاردا اظهار ایتدیگی نظریه سینی بیر رای ایله تصویب ایدیب اونلارین آذربایجان خلقینین آزادلیغینی‌وملی منافعینی شهامتله دفاع ایتدیکلرینی تقدیر و تمجید ایدیریك .

بیز آذربایجان خلقی امید ایدیریك که طهران حکومتی ایله آپاریلان دانیشیقلار آذربایجان‌مسئله سینی صلح یولی ایله حل ایده‌جکدر.

بیزیم نماینده‌لریمیزین طهران حکومتینه‌ن اولان عادلانه درخواستلاری بیر داها آذربایجان خلقینین صلح طلب بیر خلق اولدیغینی اثبات ایتدی. آذربایجان خلقی، بوتون ایران ملتینین‌حقیقی دموکراسی‌وآزاد لیغینی‌حفظ ایتمکله برابر ایران داخلینده اولماغا و اونون حقیقی استقلالینی حفظ ایتمکله برابر توزینین آزادلیغینی‌حفظ ائده‌جکدر.

اگر تهران حکومتی بعضی‌مرتجع عناصرین تحریکی نتیجه‌سینده آذربایجان ملتینی بیر داها توزاسارتی آلتینا آلمق و یاخلقیمیزین آزادلیغینا تجاوز ایتمك ایسترسه بیز آذربایجان خلقی واحد بیر تن کیمی آخرینجی قطره قانیمیز قالانا قدر مبارزه‌یه حاضریق.

سردار ملی‌نین مجسمه‌سی

بوگون ساعت اوچ گوندن اورتادان صونرا شهر یمیزین مرکزی اولان ستارخان باغیندا آذربایجانین بویوك و قهرمان سرکرده‌سی سردار ملی ستارخانین مجسمه‌سی نصب ایدیله‌جکدر ، باغا وارد اولماق ایچون معین اشخاصه‌دعوتنامه گونده‌ریله‌جکدر. صونرا فرقه تشکیلاتی ، خلق قوشونلاری وفدائی دسته‌لری مجسمه‌نین قارشیسینده منظم صورتده دفیله ویروب کئچه‌جکلر.

بو افتخارلی مجسمه ، مشروطه وآزادلیغیمیزی محو ایدیب عمومیتله ایران، خصوصا آذربایجان خلقینی فلاکته‌ووق ایده‌ن سابق شاهین مجسمه‌سینین یئرینده نصب ایدیله‌جك .

بو تاریخی هیکل، ۲۱ آذرده ستارخانین‌باراغینی یئنی‌دن‌اوجالتماغه نائل اولان فدائی‌لریمیزین قهرمان لیقیندان ابدی یادگار اولاراق قرنلر بویی دوام ایله‌جکدر.

آذربایجان نماینده‌لرینین طهران حکومتی ایله آپاردیقلاری مذاکره‌لر باره‌سینده اعلامیه

اول صفحه‌دن بقیه

۱۱ - دروس و تحصیلات آذربایجاندا ابتدائی مدرسه‌لرده آذربایجان دیلینده و آذربایجان کردستاندا کرد دیلینده و متوسطه و عالی مدرسه‌لرده ایسه هر ایکی‌سی آذربایجان و فارس یا کرد و فارس دیللرینده اولاجاقلار.

۱۲ - آذربایجان ملی مجلسی اینديه‌تک تصویب ایتدیگی قانونلار که آذربایجان ملی حکومتی طرفیندن اجرا ایدیلیب. آذربایجان هیئت ملی‌سی طرفیندن تمیز اولنانجاقلار اعتبارندا قالاجاقدر. (بو ماده آذربایجان کردستانی خصوصیندا ده صدق ایدیر)

۱۳ - حاصلات و آزادلیق و مشروطیت دشمنلرینیک یئرلری و وار- لارینین آذربایجاندا و هابئله آذربایجان کردستاندا کندلیلر آراسیندا بولونمسی رسمیته تانیلیر و هیچ وقت تمیز ایدیلیب و قایتاریلمیه جاقدر.

۱۴ - تریاک، الکل، احتکار، رشوه و فحشاء و سایر اخلاقی فسادلارلا مبارزه تصویب اولونموش قانونلار اوزره دوام ایده‌جکدیر.

۱۵ - هیئت ملی تصویب ایتمه‌دن هر جور لوکس و تجملی متاعلر و هابئله آذربایجان داخلینده عمله گلن متاعلری وارد ایتمک قدغن‌دیر. هر جور مالیات و عوارضلر هیئت ملی تصویب ایتمیش بیر سیستم اصولیله وصول اولنالیدر و دولتی عایدلرین آرتماسی ایچون اینديه‌تک آذربایجان مجلس ملی‌سینده تصویب اولوب و آذربایجان ملی حکومتی طرفیندن اجرا ایدیلن قانونلارا توز اعتبارلارندا قالاجاقدر.

۱۷ - آذربایجاندا و آذربایجان کردستانیندا حق ویرسه‌لر که توز جمعیتی نسبتیله که تقریبا بوتون ایران جمعیتین اوچ‌ده بیرین تشکیل ویررلر، وکیل سچیب و مجلس شورای ملی‌یه گوندرسینلر. آذربایجان و کردستان نظار انجمنی طرفیندن صادر و اونلارین هیئت ملی سیتین تصویبه یئتین اعتبارنامه مجلس شورای ملیده رد ایدیله‌بیلمز.

۱۸ - ایرانین بوتون نقطه‌لرینده انتخابات بیر شکلده اولماق ایچون دولت متعهد اولور که ۱۵ نجی ایل انتخابات دوره‌سینده ایران مجلس شورای ملی‌سی آذربایجان ملی حکومتی قدیلار و جوانلار و قادینلارا انتخابده ویردیگی حقی محترم سایب و بوتون ایرانداعمومیت ویرسین.

۱۹ - مجلس شورای ملی‌تین انتخاباتی بوتون ایراندا حداکثر ۱۰ گون بیرنجی انتخابات اعلامیه‌سیندن سونرا باشلانیب و حداکثر بیرهفته‌نین مدتینده ختمه تاپاجاقدر.

۲۰ - آذربایجاندا و کردستان مالیاتینین یوزده ۲۵ ی مرکزه ویریله‌جکدیر. ولی بو ایله آذربایجان و کرد خلقینین دموکراسی و آزادلیقی السده ایتمک ایچون آغیر خرجلره متحمل اولدوقلارنا گوره بو مبلغی ویرمکدن معاف اولاجاقلار.

۲۱ - مرکزی دولت عهده دار اولور که تیزلیکله تهران ایله تبریز آراسیندا کی دمیریولی که قافلانکوه‌دان میانه‌یه تک بیتیشب در تبریزه چاتدیرسین.

۲۲ - مرکزی دولت هیچ صورتده لشکری و کشوری مأمورلارین عزل و نصبینده و هابئله گیشه‌میشده مداخلات ایتمگه حقلی دگل.

۲۳ - آذربایجان و کردستان هیئت ملی‌سی گرک معارف، فلاحت و حفظ الصحه اصلاحاتینی آرالاه حیاته کیچیرسین.

۲۴ - آذربایجان و کردستان طبیعی ثروت و معدنلری یالنیز آذربایجان و کردستانین احتیاجاتینی رفع ایتمگه تخصیص ویریلیر و او ناحیه‌لرین کارخانه‌لرینین اداره‌سی اول عهده‌لرینه قویولور.

۲۵ - لازمی موقعلرده خصوصی و شخصی کارخانه‌لرین نظارتی آذربایجان و کردستان حکومتی و هیئت ملی‌سی ایله اولاجاقدر.

۲۶ - آذربایجاندا و کردستاندا بوتون مطبوعه‌تین نشری ملی هیئت‌لرینین تصویبی ایله اولاجاقدر. تیاتر و سینما و رادیو آذربایجان و کرد دیللرینده اداره اولاجقدر. بو سایر دیللر باره‌سینده ده مجاز و قابل صدقدر.

۲۷ - بوتون صنعتی، فلاحتی ملی و دولتی بانک لارین اداره ایدیلمه‌سی آذربایجاندا و کردستاندا هیئت ملی لرین عهده‌سیندیر.

۲۸ - بوتون مالیاتی عایدات و عوارض آذربایجان و کردستان محلی خزانه‌دارلیقلارندا بلاتیب و مستقیما لازمی مصرفه یئتیشه‌جکدیر.

۲۹ - مرکزی دولت متعهد اولور که آذربایجان خلقینین مطالباتین قورتله بانک ملی‌دن بورداخت ایتسین و بو بانکین انتقال ویریلمیش سرمایه‌لرین دوباره قایتارسین.

۳۰ - مرکزی دولت متعهد اولور اوچ و ۴ نجی استانین و خمسه ولایتینین آزادلیق دشمنلریندن الی آلتیندا اولان تکاب، سقز، بیجار، سردشت کیمی یئرلری تخلیه و آذربایجان و کردستان صلاحیتدار مقاماته تحویل ویرسین.

۳۱ - مرکزی دولت متعهد اولور که ایللر بویی ملتین حقوقنه تجاوز ایدن و قاتلی قاباسار تورمه‌نی ژاندارمری تشکیلاتینی لغو ایدیب و اونون مقابلینده قدرلی دستگاهین شاملی اولان نظمیه تشکیلاتینه بوتون قصبه‌لرده و محال، بلوکلرده وسعت ویرسین.

۳۲ - مرکزی دولت متعهد اولور که ایالتی و ولایتی و بلوک و محال انجمن‌لرینی ایندی آذربایجاندا اولدیقی کیمی دموکراسی اصول اوزره بوتون ایراندا تشکیل ویرسین.

۳۳ - بلدیه تشکیلاتلاری بوتون ایراندا دولت خادم‌لری دخالت ایتمه‌دن دموکراسی اصول اوزره بوتون ایراندا قورولمالیدر.

سه‌شنبه گونی ۱۰/۲/۱۳۲۵ ساعت ۸ ده آقایان مورخ الدوله سپهر، پیشه و هنر و تجارت وزیری و آقای قوام السلطنه‌نین سیاسی معاونی آقای مظفر فیروز توزلرین صلاحیتدار نماینده معرفی ایتدیلر. ۳۳ ماده‌او تلارا داگوستریلدی. اوگونین ساباحی پیشه‌وری و آقای قوام السلطنه آراسیندا ایکی فقره خصوصی ملاقات و مذاکره عمله گلدی و بو مذاکره‌لرین نتیجه‌سینده اداماکی ابلاغیه آذربایجان نماینده‌لری هیئتی طرفیندن تهیه و آقای قوام السلطنه‌نین دولتینه ویریلدی ابلاغیه‌نین متنی بودور:

آقای قوام السلطنه‌نین حسن نیتی و صادر ایتدیگی بیانیه اثرینده مرکزی دولت نماینده‌لری و آذربایجان نماینده‌لری هیئتی آراسیندا تبادل افکار و بیرون مطالعه‌دن سونرا بیله نتیجه‌یه گلدی که آذربایجان دموکراتیک نهضتی آذربایجانی ایراندان تجزیه ایتمک مقصدیله یوخ بلکه مشروطیت و دموکراسی اساسلارینی ایراندا تثبیت و تقویت ایتمکدن اوتری عمله گلمیشدیر. هرجور سوء تفاهم و قارداش قانی توکمه‌گین جلوگیرلیک ایتمکدن اوتری توافق نظر حاصل اولدیکه مرکزی حکومت و آذربایجان خلقی آراسیندا اساسی اختلاف یوخدور. فرعی مسئله‌لری حل ایتمکدن اوتری آذربایجان نماینده‌لریندن بیر هیئت تهراندا اولاجاقدر تا مرکزی دولت نماینده‌لری ایله ایتفاقی بیر طریقده حتی مشروطیت و دموکراسی اصولونا خصوصیله آذربایجان خلقینین آزادلیقینا لطمه یئتیرمه‌دن حل و تصفیه ایتسینلر. بوتون مسئله‌لرین حلی و مرکزی دولتیله اداری - رابطه‌لری یاراتماسی آقای قوام السلطنه‌نین هیئت دولتی "آذربایجان مجلسینین (که حالا ایالتی انجمن یئرینده‌دیر) و مجلس شورای ملی‌نین تصویبینه باغلی‌دیر.

اوچنجی ملاقاتدا آقای پیشه‌وری و آقای قوام السلطنه‌نین آراسیندا بیر بیلگرمیه مربوط اولان ماده — خصوصیندا اختلاف نظر اوز ویردی. بو مسئله باعث اولدی که ایکی گون مذاکره‌لرده وقفه اولسون. اوندان سونرا آقای قوام السلطنه‌نین دولتی مذاکراتی دوباره باشلامقدان اوتری او اصلاحاتی که ابلاغیه‌ده منظور ایدیه بیلدی صلاحیتدار نماینده‌لرینین توسطیله بو قرار اوزره آذربایجان نماینده‌لری هیئتینه ویردی.

ابلاغیه‌نین متنی بودر:

۱ - آذربایجان ایالتی شورا‌سی ملی مجلس عوضینه

۲ - آذربایجان هیئت مدیره‌سی وزیرلر هیئتی عوضینه

۳ - آذربایجان دوایری رئیسی محلی وزیرلر عوضینه

۱ - دولتین جمی ماده‌سی قبول اولونور ولی مالیه رئیسی محلی مأمورلاردان اولمالی مالیه ناظری ایسه دولت طرفیندن تعیین ایدیلمه‌لیدیر.

۲ - والی (استاندار) آذربایجان ایالتی شوراسینین پیشنهادی ایله تعیین اولوب حکم دولت طرفیندن صادر اولاجاقدر. بولالارین امنیتی حفظ و نظمیه تشکیلاتی و اجرا مأمورلاری کمک ایتمکدن اوتری مسلح بیر قوه نگهبان آدیله تشکیل اولونور. بولونین فرمانده‌سی ایالتی شورا طرفیندن تعیین و حکم صادر اولماقدان اوتری وزارت کشوره پیشنهاد اولونور. لشکری قوه‌لر محلی نظام وظیفه افرادیندن عبارت اولاجاقدر. سرحدلری حفظ ایتمک بو تشکیلاتین عهده‌سینه اولوب و لازم اولان مرکزلرده ساخلولاری اولاجاق. بو قوه‌لرین فرمانده‌لری صالح و تحصیلات گورمیش محلی افرادین هیئت مدیره طرفیندن تعیین و اونلارین حکم‌لری مرکزدن صادر اولور و کیم لازم اولان گذارشلر فرمانده‌لیک طرفیندن مرکزه ویریلیر.

۳ - دولتین اوچنجی ماده‌سی عینا تصویب اولونور.

۴ - مملکتی قانونلار اوزره وصول اولان مالیاتلارین یوزده ۷۵ ونجی محلی ادارلر مستخدم‌لرینین و نگهبان اوردوسونون حقوقنی پرداخت ایتمکدن اوتری ایالتی شورا نظارتی آلتیندا مصرف اولاجاقدر. ایالتی شورا عام المنفعه مصرفلردن اوتری وصول اولان عمومی مالیاتین یوزده ۱۰ ونجیسیندن آرتیق اولماماق شرطیله محلی عوارض وضع و مصرف ایده بیلر.

۵ - دولت ماده‌سینین عینی تصویب اولونور.

آذربایجان نماینده‌لری هیئتی بو پیشنهادی اساسده ۱۰ نجی ماده‌لرده متشکل اولان اصلاحاتلا قبول و دولته ویردی.

بقیه‌سی ۴ نجی صحیفه‌ده

کارگرلرین حیاتیندن

علی اوغلی

سوواریلمیش پولادلار!

-۱۸-

اونلاری مدنی بیر ملت سایبیرلار. چونکه بیر برلری ایله ده ساواشاندا دئییرلرکه: «سن ده که تورک دئییل سن؟ نه‌دوشونورسن؟» تربیه‌سیز و اجتماعی حقوقلارین دان محروم اولوب یاخشی نی - پیسی آنلامایان آنانی طبقه‌نی تشکیل ویرمیش فارس یولداشلاریمیزدا بیر تعصب اولمادیقینی اذعان ایتملی‌ییک. او، تعصب او قالیب حاکه هئچ‌یئرده درکه بو فکری فارس خلقینین ایچینده یاراتماغا خائنجه‌سینه امکان تاپیبدیلر.

چاتاچاق او گون که محروم ملتلر، هر یئرده و هر کس اولورلار اولسونلار بو استثمارلاری توره‌دن استثمار دلاللارینین جرکین سیاستلرینه سون قویوب و مقدس بیر اتحاد یاراتاقی آلتیندا توز غصب اولونموش حقوقلارین الده ایتسینلر...

***

یاواش - یاواش قاباقکی حسلریم و روحیم ده گئیلیب آیری بیر حس اونلارین یئرینده اوتوردی.

من دئییلیم که عمریمین چوخی کنده اترولو تنبللیک حالیندا کئچیبدیر. کنددن تبریزه گلدیکدن سونرا ایسه یئنه ده تنبللیکده یاشاییردیم. بویوک آدملار ایله گل. گئتدیم یوخ ایدی. بونا گوره‌ده اجتماعه داخل اولا بیلمزدیم...

تنبللیک انسانلاردا آیری بیر روح و طرز تفکر یارادار. من تک اولدیقیم ایچون او قدرده یاشادیقیم اجتماعین تاثیری آلتیندا واقع اولمامیشدیم.

من بیرده اولاددا بیویوک بیزلره گلمه یلمزدیم. یاخشی یادیمدادرکه بیر دفعه ارباییمیزین اوغلی «شرف» ایله بیرلیکده گئتمیشدیک. منیم کیم و هانسی قبیل‌دن اولدیقیمی اوندان سوروشدیلار. اوبا دئدی که:

- بو بیزیم نوکریمیزین اوغلودر. کندلی‌دیر. تک بوسوز منده یاشادیقیم محیطین بوتون تاثیرلریندن شدتلی ایدی.

لاپ اوشاقلیقیمدا اربابیمیزین اوغلونون شیرنی‌سی ایدی. منده شیرنی ده اشتراک ایتمک ایچون او بیری کنده گئتمیشدیم. قیزین قارداشی که گرمرود اربابلارین داندوت دئدی که: گل آقاته لکنی گوتور. منیم ایسه سو توک. گوردوم که حکده نوکرچیلیکده یاتیون واریمیز؟

تک بیرسوز، منیم اوشاقلیقیمدا منده دریسن و رذلیق بیر دوغو یاراتمیشدیر...

من طهراندا بو آقایا راجع «آقای ابدر» عنوانیندا رهبر روزنامه‌سینده بیر مقاله یازمیشدیم.

دوزدور: قابیلیتسیز انسانلار مسکن‌دیرکه بعضی جامعه‌لرده توزلرینه یئر الده ایده بیلسینلر.

بو عقیده‌نین صاحبلری بوتون انسانلارین بیر قابلیتدن اولمالارینی نظرده دوتمایب او، قابلیتلاری دئمک اینه‌بیلرلر که اجتماعی بیرموقعیت مالک اولسونلار.

منیم کیمی قابلیتسیزلر جامعه‌ده قابلیتسیز بیر انسانلاردا اولار لارسادا اونلارین تقصیرلری یوخدور. محیط اونلاری هر زاددان محروم ایتمیشدیر.

اگر بو آدملارین طرز تفکرلاری و دوشونجه‌لری فقط دیر ایسه اوندان اوتری‌دیر که اونلار قابلیتسیز اولدیقلاری ایچون جامعه‌نی تشکیل ویره‌بیلگیری حالدا اجتماعین. انسانلیقین نه اولدیقینی درک ایتمگه امکان تاپا بیلمزلر...

من طهراندا قابلیتسیزلیک قاچیندیقدان قورتولموشدوم. تنبللیکدن ایسه خلاص اولمامیشدوم. یئنی شرایطی بیر اجتماع‌ده توز تاثیری آلتیندا قرار وئریبیدیر. بونا گوره ایدی که منیم مسند روحیم و فکریم تدریجا ده گیشیلیب و منده یئنی بیر ایسه اولوژی یارانمیشدی.

تنبللیک یا «انزوا» منیم‌ده منده و جوده گلمیش روح، موهوم عشق، احساسات، تعصب... تمامیله آرادان گئدیب و اونلارین یئرینده حقیقت و حکم سورمه‌لیک ایتمگه باشلامادی.

گوردیم. گونه ایسه یئنی دوغولار منده تکامله دوغرو گئدیردیلر. قابلیتجادان بوتون حادثه‌لرین قارشیسیندا بیویوک قتی سوبوقوردیلار. قوی محکم و قدیم اولسیفدا باخشیارلاق ایتدی ایسه بو، محکم لاتیردی. منطق ایله اساسلاییردی...

بو، تک من دگلدیم. بوتون کارگرلار که حزبه گلمگه امکان تاپیبیدیلار بوجور ایدیلر.

اونلار مادی سیخینتی‌لار آلتیندا یاشاییردیلار. اونلار آیاق یالین تهراتین ایستی قوملارینین اوستی ایله ات کئچیردیلر. آختاما کیمی آغیر دمیرلری، آرابالاری حمل ایدیردیلر. یوک داشی‌ییردیلار. گئجه‌لر چوخ وقت آج یاتیردیلار. مترلرینده استراحت ایتمک ایچون هیچ بیر وسیله یوخ ایدی.

بوتلا، اونلارین روحی ده گئیلیبدی. بو یوخسوللیقا باخمیاراق توزلرینده اجتماعی بیر شخصیتین اولدیقینی دوشونوردیلر. توزلرینی اجتماعین لایق عضولریندن حساب ایدیردیلر. چونکه اونلار بیلیردیلر که بوتون جامعه‌لرده اجتماعین حیاتی مصرفلر یئنی کارگرلر یارادیر.

اونلار بیلیردیلر که دنیانین تولید انرژی‌سی یالنز اونلاردیرلار.

اونلاردا نه ایلی بوندان قاباقکی مایوسلیق روحی یوخ ایدی. اونلار داها دئمیردیلر که بیز بئله یاراتیلمیشیق و بئله ایسه یاشایاجاییق. اونلار دئییردیلر که جامعه‌نین و بوتون وارلیقین یاراداجیسی بیزیک. بیزیم قوللاریمیزدیر و بوندان سونرا آیری موهوم بیر شئی یوخدور.

مملکت خبرلری

دمیر یوللارین ئنی قورسی

۳ آی سوردن قاباق یوللار وزارتی طرفیندن دمیر یولی ایچون (فادرو) حاضرلاماقدان اوترو تبریزده آچیلان فنی قورسین آردی ... بیتین ۲۴ ینده تحصیل دوره‌سی قورتاریبدر . بو قورسی اوخویوب قورتاران ۱۵۰ نفر محصل‌لر ایندی تبریز – جلفا ، شرفخانه دمیر یولی‌نن فنی قسمتلرینده ایشله‌مگه باشلامیشلار‌دیر .

سرابدا بدن تربیه‌سی درنگی

آذربایجان دموکرات جوانلار تشکیلاتینین سراب کومیته‌سینده بیر بدن تربیه‌سی (یعنی ورزش) درنگی تشکیل ایدیلیبدر . بو درنگده جوانلار فوتبال – والی بال ، ولش و باشقا بدن تربیه‌سینه عائد اولان ورزشلره مشغول اولماقدادیرلار .

تبریزده (جوانلار) روزنامه‌سی

آذربایجان دموکرات جوانلار تشکیلاتینین مرکزی کومیته‌سی طرفیندن آذرین بیرینجی ۲۸ یندن اعتبارا (جوانلار) آدیندا هفته‌لیک بیر غزته نشر اولوناجاقدر .

جوانلارین خبرلی تعلیملری

جوانلار تشکیلاتی مرکزی کومیته‌سی طرفیندن گون آشیری اولاراق تبریزین آذر میدانیندا (سابق ادب یری آدلانیردی) سحر ساعت ۵ دن ۷ یه قدر ۴۰۰ نفر ... ایشتراکیله حربی تعلیملر گچیریلمکده‌دیر .

آذرشهره دوشن دولی

فلاحت وزیرلیگیندن ویریلن معلوماته گوره چهارشنبه گونی آردی بیتینین ۸ اینده گون اورتا زمانی آذرشهره و اونون اطرافینا ۱۵ دقیقه ایکی فندق بویوکلیگینده دولی دوشمش در . بونون نتیجه‌سینده آذر شهرین بیر قسمتینین محصوللاری یوزده اوتوزی بیر قسمتین ده یوزده یگرمی‌بیشی و قاضی جهان ، آخی جهان ، گوگان و دسجورد کندلرینده محصولتین یوزده بشینجیسی محو ایدیلیبدر . آذرشهرین جنوب قسمتی بو آفتدن سلامت قالمیشدر .

خلقیمیزین اخلاق یوکسکلیگی

مرحمتلی حکومتیمیزین ... سایه‌سینده ملتیمیزین هم ... اولدیغی کیمی روحیه‌سینده ده بویوک تحوللار عمله گلمیشدر . ... اولاراق ایندی هر کس ... ایش اداره‌سینه ... روزنامه‌میز واسطه‌سیله خبر ویرمکده‌دیر ... آدیندا بیر خانم یولدا گیدرکن کاغذ ایچینده کولموش پول تاپیب گتیریبدیر . ... صاحبینین گلیب آپارماسی خواهش اولونور .

آذربایجانا یاغان یاغیشلار

فلاحت وزیرلیگینین ویردیگی معلوماته گوره بو آیین بیرینجی ۱۵ ... تبریزه ۴۰ ، اورومیه‌یه ۲۵ ...

۸۱ ، مرنده ۴۰ ، آستارایا ۱۳ ، آذرشهره ۱۸ و ۶۳ و مراغه‌یه ۴۵ ملیمتر یاغیش یاغمیشدر . بونا گوره بو ایل اکینلریمیزین چوخ یاخشی محصول گوتوره‌جکلری امید ایدیلمکده‌دیر .

فلاحت وزیرلیگینین کندلیلریمیزه یاردیمی

آردی بیتینین ۵ ینه قدر فلاحت وزیرلیگی طرفیندن یاردیما احتیاجی اولان کندلیلریمیزه یازلیق اکینی ایچون ۳۰۷۸ تون بوغدا ، ۲۱۴ تون آرپا و ۱۵ تون داری ترخوملیق ، وجوره‌گی اولمایان اکینچیلریمیزه ده ۱۰۹ تون‌قدر اون ویریلمیشدر .

تبریز قومیته‌سینین ۷ نجی حوزه‌سینده

خصوصی مخبریمیزدن . آیین ۲۵ ینده گون اورتادان دورت گچنده ۷ نجی حوزه‌ده

گچیلمیشدیر . یدینجی حوزه‌نین صدر معاونی آقای صمدزاده بو حوزه‌ده‌کی آکار فورسی‌نین ایکینجی قلاسینا آپاردی . اورادا فرقه عضولریندن ۵۵ نفر سوادسیز ادین و کیشی تحصیل ایتمکده ایدیلر . بیر قلاسا وارد اولان وقت معلم لری ، محصل خانم و آقالاردان ... بیر – بیر اوخودیلار ... نه طبیعتی ... صحیح ... آذربایجان روزنامه‌سینین باش مقاله‌سینی اوخویا ... گوزومین قاباغیندا بیر جوجوق ... ایکی اوچ ایل لیک تحصیل گورمیش محصللر کیمی آذربایجان روزنامه‌سینین باش مقاله‌سینی دوروحشانان اوخودیلار . بونلار بیر آی یاریم کیمی آز بیر مدت طرفینده نوز ... بویوک موفقیت ... اونلارین ... ساتدیردی . اونلارین افتخارلی معلمی آقای میرزا یوسف عاصمه گردلرینین بو موفقیتدن اوتری تشکر ایدیرک بویوک بیر سوینجله اورادان آیریلدیم .

مراغه اهالیسینین مکتوبی

بناب و مراغه اهالیسی و او ولایتین بوتون کندلیلری مراغه وکیله بیر مکتوب گوندریب و مکتوبدا قید ایدیرلر که :

عزیز وکیلیمیز بیز آشاغیدا امضا ایدنلر سیزدن خواهش ایدیریک بیزیم آتشین سلاملاریمیزی سوگیلی رهبریمیزه یتیروب و بیزیم طرفیمیزدن اونلارا سوز ویرسیز که بیز مراغه و اطراف اهالیسی باشقا وطن داشلاریمیزلا برابر عرق ... سلاح آلوب تولکه‌میزین آزادلیغینا و ملی حکومتیمیزین ... آخرین قطره قانیمیز قالانجاق دفاع ایدیب و بالالاریمیزین و جوانلاریمیزین ... امیدی ایله آزادلیغی قوروماجاغیق .

ایکی میزدن زیاده امضالار .

آذربایجانین تاریخی آبده‌لریندن

مشهور « گوک مسجد » دن ئوچ منظره

اوغوز خان پرسیان — ترجمه ایدنی ...

کوردلر

« داستان »

-۸-

ملمه .... یومنم هلسو

هلسو – . . . .

ملمه بیلیردیم که یقین بوردا اولار سان

چونکی قدیم دن اولاق تپه میزدی بو

§§§

من ایچدیم گلنده او بولاغدان که

سن منه ایچمگه حق ویرمیر سن

ایچدیمسه نه قدر ینه دویمادیم

اوف بولاغ ! اوف تپه ! اوف آتا وطن

§§§

هلسو – . . . .

ملمه دانیشمیرسان هلسو منه باخمیر سان

من چوخ ایستردیم که همین بولخله

ایلیک سوزلری بیر بیره یاتان

§§§

اوره‌ک سوزلرینی تیز سویله یدیک

من قاچاق ملمه‌یم من یارالیام

تعقیب اولونورام کومک ایستریم

آخ هلسو جوانام ئولورم نا گام

§§§

هلسو – اوزاق اول اوزاق اول شرفسیز خائن

یرده آلداتمیاز بو جوان هلسو

اولمایدون قدیم کی شرفلی ملمه

سنی چوخ سه‌وه‌ردی جانیدان هلسو

§§§

سنی قوروردی هر بیر بلادان

ولی باخ بو کسگین شفقلی خنجر

هلسونین بلینده . قالمایب مگر

بیر ناموس اوغروسون کسمکدن اوتر

م – ع قریبی

آذربایجانین ملی داستانلاری

... اسلامین باشی ... اسلامی ... دوشدیلر . اورروز اوغلانی آلوب ائوینه گیردی ، ... اولدی . اما اوغلانی ... اسلام ... دوربادی ...

اورا قودگدی دییر : اوغلوم سن انسانسن حیوانیله مصاحب اولما گیله ، گل باخشی آتمین ، خوب یگیت اول ، قیلاردیمین آدی سلجکندر ، سنون آدین بساط اولسین ، آدینی من ویردیم ، یاشینی الله ویرسین . بیرگون اغوز یایلاغه کوچدی ، ... بیر چوبانی واریدی ،

آدی قوکور قوجا ساری ... مشهور بیر چمن واریدی ، قوینون ... چوبان گوردی کیم پری قیزلار قاناد قاناده باغلاشلار اوچدیلار . چوبان چوخاسینی اوزه‌رینه آتدی ، پری قیزلارین بیرینی دوتدی ، طمع ایدیب درحال جماع ایله‌دی . پری قیز قاناد آچیب اوچدی دییر : چوبان ایل تمام اولنجاق منده امانتون وار ، گل آل . اما اغوز باشینه زوال

گیردین . چوبانین ایچینه قورخی دوشدی ، اما قیزین دردیندن گوگری سارالدی .

زمانیله اغوز یایلاغه کوچدی ، چوبان چنه گلدی ، پری قیز گوروندی دییر : چوبان گل امانتون آل ، اما اغوز باشینه زوال گیردین .

چوبان پری قیزین گورنجک عبرت آلدی ، گری دوندی ، ...

۱۹۴۶ م ۱۷

آذربایجان

نمره ۳۰۱ ایکینجی دوره

آذربایجان نماینده‌لرینین طهران حکومتی ایله آپاردیغی مذاکره‌لر باره‌سینده اعلامیه

ایکینجی صفحه‌دن بقیه

پیشنهادین متنی بو دور:

آذربایجان مسئله‌سینی مسالمت یولیله حل ایتمک و دموکراسی اصو-لینی ایراندا محکملندیرمک ایچون تاریخ ۸ر۲ر۲۵ ده‌ن ایران دولتینین رسمی نماینده‌لری و آذربایجان نماینده‌لری هیئتی آراسیندا مذاکره عمله گلیب دورین مطالعه و تبادل افکاردان سونرا بیله نتیجه آلیندی که آذربایجانین دموکراتیک نهضتی آذربایجانی ایراندان تجزیه ایتمک قصدیله اولمامیش بلکه دموکراسی و مشروطیت اصوللارین ایراندا محکم-لندیرمک و موقعه‌یرمکدن عبارت اولموشدور. ایران دولتینین رسمی نماینده‌لری و آذربایجان نماینده‌لری هیئتی اشاغیدا قیداولان ماده‌لرده توافق نظر حاصل ایتدیلر:

۱ـ آذربایجان ایالتی کئچمیش ۳ نجی و ۴ نجی استانلارا و خمسه ولایتینه شامل دیر.

۲ـ بوندان سونرا مجلس ملی اصطلاحی عوضینه ایالتی شورا و وزیرلر هیئتی عوضینه هیئت مدیره و وزیرلر عوضینه مجلس اداره‌لر رئیسی اصطلاحی ایشلدیله جکدیر.

۳ـ آذربایجان والی‌سی ایالتی شورانین پیشنهادی‌ایله تعیین اولوب و حکم دولت طرفیندن صادر اولاجاقدیر.

۴ـ دولتی اداره‌لر، بانکلار و محاکم رئیسلری، مدعی‌العموم‌لار و حمل‌ونقل اداره‌لری رئیسلری ایالتی شورا طرفیندن انتخاب و رسمی حکملر دولت طرفیندن صادر اولاجاقدیر.

تبصره ـ مالیه ناظری دولت طرفیندن تعیین اولاجاقدیر.

۵ـ یوللارین امنیتینی حفظ ونظمیه تشکیلاتی و اجراء مأمورلارینا کمک ایتمکدن اوتری نگهبان آدیله مسلح بیر قوه تشکیل اولونور. بو قوه‌نین فرمانده‌سی ایالت شوراسی طرفیندن تعیین و حکم صادر اولماقدان اوتری داخله وزیرلیگینه پیشنهاد اولونور.

لشگری قوه‌لر محلی نظام‌وظیفه افرادیندان تشکیل تاپیر و سرحدلرین حفظی بو تشکیلاتین عهده‌سینه‌اولور. بو تشکیلاتین ساخلولاری‌نین فرمانده‌لری آذربایجان هیئت مدیره‌سی واسطه‌سیله محلی صالح افسرلردن تعیین و اونلارین حکم‌لری مرکزدن صادراولاجاقدیر. و کتبه لازمی گذارش‌لر فرمانده جنگ طرفیندن مرکزه ویریله‌جکدیر.

۶ـ ابتدائی مدرسه‌لرده، تحصیل آذربایجان دیلینده و متوسطه مدرسه لرده ایسه درسلر هر ایکی آذربایجان و فارس دیللرینده اولاجاقدیر. محلی اداره‌لرده دفتری ایشلر و عدلیه و او بیری ایشلری فارس و آذربایجان دیللرینده صورت تاپاجاقدیر.

۷ ـ مملکت قانونلاری موجبینجه آلینان مالیاتین یوزده ۷۵ ی محلی اداره مستخدم‌لرینین حقوقلارینا و نگهبان تشکیلاتینا و باشقا اصلاحاتا ایالت شوراسینین نظارتی آلتیندا مصرف اولوناجاق.

ایالت شوراسی وصول اولونسان عمومی مالیاتین یوزده ۱۰ قاتندن تجاوز ایتمه‌مک شرطیله بعضی عوارض وضع و مصرف ایده بیلر.

۸ ـ آذربایجان دموکراتیک نهضتی طرفیندن عمله گلمیش بوتون اقتصادی، اجتماعی، مالی و بیر اصلاحاتی رسمیته تانیلیر.

۹ ـ آذربایجانین حقیقی جمعیتین تناسبی ایله آذربایجان نماینده لرینین آرتیریلماسینا موافقت اولونور ۱۵ نجی قانون گذارلیق دوره‌سی تشکیل تاپدیقدا بو بارده لازمی پیشنهاد مجلسه تقدیم اولوناجاق که تصویب اولدوقدا عین همان دوره ایچون انتخاب اولونسون.

(۱۰) ـ دولت تعهد ایدیر مجلس شورای ملینین انتخابات قانونیندا تجدید نظر ایدیب و تازه قانونی ایندیکی مترقی شرایط و حقیقی دموکراسی اصولی اساسیندا (عمومی، مستقیم، گیزلی، مساوی و متناسب) تنظیم ایدیرک تصویب ایچون مجلس شورای ملیه تقدیم ایتسین.

۱۱ ـ بو قرارداد ایران هیئتی دولتی و آذربایجان ملی مجلسینین تصویبینه چاتدیقدان سونرا رسمی اولاجاقدیر.

۱۲ ـ بو قراردادین ماده‌لری آذربایجان کردستانینادا شاملدیر. بو پیشنهاد تازه دانیشیقلارین مبناسی اولدی. آقایان پیشه وری و قوام السلطنه آراسیندا ۴ نجی ملاقات و مذاکره‌لردان سونرا دیمک اولار که گیزلیندا ایکی طرف آراسیندا توافق نظر عمله گلیب و قرار اولدی آقای قوام السلطنه‌نین سیاسی معاونی آقای مظفر فیروزین اشتراکی ایله یئنی بیر لایحه تنظیم اولونسون. پنجشنبه گونی ۱۹ر۲ر۲۵ ساعت ۲۳ ده باش وزیرین سیاسی معاونی آقای مظفر فیروز آشاغیداکی لایحه‌نی حاضرلایاراق آذربایجان نماینده‌لر هیئتینه گوستردی.

لایحه‌نین متنی:

سون زمانلاردا آذربایجاندا عمله گلن دموکراتیک نهضت نتیجه-سینده که اونین مقصدی بوتون ایران تولکه‌سینده دموکراسی و آزاد-لیق اصولینی محکم لندیرمک اولموشدور دولت و آذربایجان نماینده-لری آراسیندا دانیشیق باشلانمیش و آذربایجان نماینده‌لری دولتین ۷ ماده‌دن عبارت اولان ابلاغیه سینی قبول ایدیرک تبادل افکار نتیجه-سینده توافق نظر الده ایتدیلر. آشاغیداکی ماده‌لر که ۷ ماده‌نین تکمیلی شرطیله تنظیم اولوب قبول و اجرا ایدیلسین.

۱ ـ ابلاغیه‌نین ۱ نجی ماده‌سینده مالی ناظری کلمه‌سی مالیه رئیسی کلمه‌سینه چوریلدیکده اقتصاد و تجارت ایش اداره‌سینین رئیسی آرتیریلماقلا عینا قبول اولونور.

۲ ـ آذربایجان والیسی آذربایجان ایالت انجمنینین پیشنهادی اوزره دولت تصویبی ایله تعیین اولوناجاقدیر.

۳ ـ سون زمانلاردا آذربایجاندا عمله گلن ده‌گیشیکلیکلره اساس لانراق دولت آذربایجاندا ملی مجلس آدی ایله انتخاب و یارادیلمیش تشکیلاتی آذربایجان ایالت انجمنی کیمی تانیاجاق و ۱۵ نجی مجلس تشکیل تاپدیقدا دولت طرفیندن پیشنهاد اولونان یئنی ایالت و ولایت انجمنلری قانونی تصویب ایدیلدیکدن سونرا تصویب اولونموش قانون اوزره آذربایجان ایالتی‌نین یئنی ایالتی انجمن سئچگیلری تیزلیکله باشلاناجاقدیر.

۴ ـ ایالت انجمنی‌نین قرار و تصمیم‌لرینی اجرا ایتمک و ایش لرین گیدیشاتینین یاخشی‌لیغینی تامین ایتمک و خصوصیله آلینان مالیاتین ۷۵ر قاتنینین دوزگون خرج اولونماسینا نظارت ایتمک ایچون والی دوایر رئیس‌لری و ایالت انجمنی‌نین هیئت رئیسه‌سیندن مرکب ایالت شوراسی تشکیل تاپاراق انجمنین تصمیم‌لرینی حیاته کئچیره‌جکدیر.

۵ ـ آذربایجان نهضتی نتیجه‌سینده نظام وظیفه افرادیندن چاغریلان یرلی قوه‌لرین تکلیفینی تعیین ایتمک ایچون موافقت اولوندی جناب آقای قوام السلطنه دولتی و آذربایجان ایالت انجمنی نماینده لریندن محل‌ده بیر کمیسیون تشکیل تاپیب و اونون حل یولونی تصویبدن اوتری مرکزی دولت و ایالتی انجمنه پیشنهاد ایده‌جکدیر.

۶ ـ آذربایجانیز مالی وضعیتی خصوصیندا موافقت اولوندی، آذربایجان گلیرلریندن ۷۵ ـ قاتنی یرلی خرجلره اختصاص ویریلسین و ۲۵ر ده ایران اولکه‌سینین عمومی مخارجین تامین ایتمک ایچون مرکزه گوندریلسین.

تبصره ـ پست و تلگراف و دمیر یولی و اورومیه گولی‌نین گلیرلری ـ سی و اونلارین خرج و گئدیجاتی ادار‌ه‌لرین خرج و گلیرلری دولت عهده‌سینه و اونا منحصر اولاجاقدیر. بیله توضیح ویر-یلیر آذربایجان ایالت و ولایت انجمنلری و دولت اداره‌لرینین تنگ‌اتلاری مجانی اولاراق مخابره اولوناجاق.

۷ ـ دولت اول ایدیر که جاری ایل عرضینده میانه دمیر یولونی تبریزه چاتدیرسین بو ایش تیز بیر زماندا حیاته کئچیریلسین، بو ایشین انجامی ایچون آذربایجان کارگر و متخصص لرینه تقدم حقلری اولماسی آیدین دیر.

۸ ـ اساسی شوسه یوللارین چکمه‌سی و تعمیر ایتمه‌سی دولت عهده‌سینه و قیصه یوللاری ایالت انجمنینه مربوطدیر.

۹ ـ نظام وظیفه‌دن آیری اولاراق فدائی آدیله تشکیل تاپان داو طلب قوه‌لر گنگلر تظمیه‌سینه تبدیل اولونور و اونون رئیسی آذربایجان ایالت انجمنی‌نین انتخابی و دولت تصویبی ایله تعیین اولوناجاق.

۱۰ ـ آذربایجان دموکراتیک نهضتی نتیجه‌سینده آذربایجان کند چیلری آراسیندا بولونن یرلردن دولت خالصه‌سینه مربوط اولانلارین بولونمه‌سیله دولت اصولاً موافق‌دور و تعهد ایدیر که تصویب ایچون بیرنجی فرصتده اونین لایحه‌سینی مجلس شورای ملیه پیشنهاد ایدیرک دولت خالصه‌لرینین ملکلرین باشقا نقطه‌لرینده یاشایان کندچیلر آراسیندا بولونمه‌سی اولایحه‌ده پیش‌بین‌لیک ایتسین. آذربایجان‌نهضتی نتیجه‌سینده عملا و عوض‌سیز اولاراق اکینچیلر آراسیندا بولونن باشقا یرلر بارہ-سینده مالکلری قانع ایتمکدن اوتری او ملکلرین تعویض ترتیبینی مجلس شورای ملیه پیشنهاد ـ ایده‌جکدیر.

۱۱ ـ دولت ابلاغیه‌سینین ۳ نجی ماده‌سی موجبنجه قراره آلیندی که آذربایجاندا رسمی و دولتی دیل فارس دیلی‌دیر ـ اداره‌لرین و عدلیه‌نین دفتری ایشلری و محاکمه‌لر آذربایجان و فارس دولتی دیللرینده اولور، ۵ کلاسه قدرتدریس آذربایجان دیلینده اولاجاقدیر و موافقت اولدی که ۵ کلاسدان یوخاری معارف وزارتی‌نین پروگرامی اوزره مکتبلرده درس ـ آذربایجان و فارس دیللرینده اولسون.

۱۲ ـ دولت تعهد ایدیر ۱۵ نجی مجلس آچیلدیقدا انتخابات قانو-نینین لایحه‌سی که آزادلیق و دموکراسی اساسلاری اوزره یعنی عمو-می، گیزلی، مستقیم، متناسب و مساوی که قادینلاردا شامل اولا مجلس شورای ملیه تقدیم و اونون تصویبینی فوریته درخواست ایده.

۱۳ـ دولت موظفدور که بلدیه انجمن‌لرینین سئچگی قانونینی دموکرا-سی اصولیله (عمومی ـ گیزلی ـ متناسب مستقل و مساوی) که بوتون بلدیه انجمن‌لرینین استقلالین تامین ایده چوخ تیزلیکده انجمن مجلسه تقدیم ایتسین بولایحه تصویب اولیناتا قدر آذربایجان شهرلرینین انجمن لری رسمیتده قالاجاقدیر.

۱۴ـ آذربایجاندا اقلیتده واقع اولان ملتلر کرد ـ ارمنی ـ آسوری بو موافقت نامه‌نین ۱۱ نجی ماده‌سی اوزره ابتدائی مکتبده ۵ نجی کلاسا قدر اوز آنا دیللرینده درس اوخویاجاقلار.

۱۵ـ آذربایجان ایالتی سابق ۳ و ۴ نجی استان لار او خمسه ولایتینه شاملدیر.

۱۶ـ بو موافقت‌نامه‌نین قرارلارینین اجراسی جناب آقای قوام السلطنه نین هیئت دولتی و آذربایجان مجلس ملی‌سینین (که بو موافقت نامه تصویب اولدیقدان سونرا ۳ نجی‌ماده موجبنجه انجمن ایالتی آدلاناجاقدیر تصویبه موکول اولاجاقدیر).

قرار ایدی که جمعه گونی سحر ساعت ۱۰ ده هیئت دولتین فوق‌العاده جلسه‌سی تشکیل تاپیب و آذربایجان نماینده هیئتینده‌ن‌ده بو جلسه‌ده حاضر اولسونلار، بو فوق‌العاده اجلاس آذربایجان نماینده‌لری شرکت ایتمه‌دن ساعت ۱۱ دن الی ساعت اوچ یاریما قدر مذاکره و مباحثه عمله گلدی نتیجه ده آذربایجان نماینده لری هیئتی ایندیکی پیشنهادی که نماینده هیئتین چوخلی گئتینیدن حکایت ایدیردی آقای قوام‌السلطنه‌نین کابینه سینده اولان مخالف و غیر متجانس عنصرلرین دسیسه‌بازلیغی نتیجه‌سینده اکثریت رأی ایله رد اولندی. و دولتین تصمیمی اول آقایان فرمانفرمائیان و ایلکچیان سونرا آقای مظفر فیروز توسطی ایله نماینده هیئتینه ابلاغ اولدی و معلوم اولدی که هیئت دولت تصمیم دوتوب که ۱ ـ ۲ ـ ۲۵ تاریخلی بیر ماده‌دن عبارت اولان ابلاغیه‌نین ماده‌لریندن قیراغا چیخمایب و اوندا هیچ بیر تغییر ویرمه‌سین. بو ترکیب‌له آذربایجان نماینده‌لری هیئتی تهران حکومتی رسمی مقاماتی آراسیندا اولان مذاکره‌لردان هیچ بیر نتیجه آلینماییش، مذاکره‌لردا وقفه حاصل اولدی. آذربایجان نماینده‌لری ۲۳ـ۲ـ۲۵ ده تبریزه قایید-یلار. تهران حکومتیندن رسمی و موثق مقاماتین اظهار ایتدیگینه گوره مذاکره‌نین دایانماسینین علت و عامللرینین بیریسی‌ده غیرمسئول مقامات و عنصرلرین فوق‌العاده موذی ایدی که مختلف یوللارلا دولت‌هیئتینین ایچریسینده و خارجینده اعمال اولونوردی.

آیدین‌در که اونلارین‌اساسی هدفی دموکرات نهضتینین انکشافینین و حقیقی آزادلیغین بوتون ایران اوزرینده قاباغین آلماق ایدی.

ایرانین باش وزیری آقای قوام‌السلطنه و اونون بعضی همکارلارینین حسن نیتینی نظرده دوتماقلا تصور ایدیریک که هله ایش ایشدن کئچمه‌ییب و هله امید ایتمک اولار که آذربایجان مسئله‌سینین صلح یولیله‌حل ایدیلمه‌سی و قارداش قانی توکولمکدن جلوگیرلیق ایتمک ایچون باشلانان مذاکره لر که تهراندا بعضی مرتجع و ایران ملتینین آزادلیغینین دشمنی اولان عنصرلرین دسیسه‌سی نتیجه‌سینده متوقف اولدی یئنی‌دن باشلانسین. چونکه بیز آذربایجان نهضتینی بوتون ایران سعادتلی و آزادلیغی و اورادا وجوده گلن دموکراسی بیر اصولین ضامنی بیلیریک آذربایجان نهضتی بوتون ایران آزادیخواهلارینین امیدی دیر و بالاخره موفق اولاجاقدیر که آزادلیغی و دموکراسی اصولین بوتون ایراندا انکشاف ایتد-یریب و عمومیت ویرسین ولی متاسفانه گوروروک که تهرانین مرتجع هیئت حاکمه‌سی ژاندارم و نظامی ستونلارین بیزیم سرحدیمیزه توپلاییر و کله‌سینده بیر پارا اتشه‌لر بجه‌ریر که هیچ وجهیله ایرانین صلاحینه دگیلدیر.

بیز اولی اینه‌ییریک که بیزیمله تهران آراسیندا اولان اختلافلار صلح یولیله حل اولونسون، بیز بو نظریه‌نی اعلام ایتدیکده اشکار دیریک که اگر ژاندارم یا نظامی قوه‌لری طرفیندن بیزیم تولکه‌میزه اسبت کیچیک بیر تجاوز وتعرض اولونورسا وار قوه‌میزله دفاع ایده‌جه‌ییک. آذربایجان ملتی اوز آزادلیغیندان دفاع ایتمک‌ایچون آخر نفره‌تک فداکارلیغا حاضردر. بیز اینانیریق که بو مقدس هدفه یئتیشمک وحقیقی آزادلیغی و دموکراسی اصولینی بوتون ایراندا برقرار ایتمک ایچون عموم ایران آزادیخواهلاریندا بیز ایله بیر صفده مبارزه‌یه حاضردرلار. تصور ایدیریک که شخص آقای قوام السلطنه‌ده اولان حسن نیت آرتینده ایش بو یئره چاتماسین.

آذربایجان ملی حکومتینین باش وزیری سید جعفر. پیشه‌وری.

تبریز ۲۳ اردی‌بهشت ۱۳۲۵

بیزیم سسیمیز

آذرین بئش ملیون ایگیت اوغلی‌ییق
بیردر اوره‌گیمیز سوزیمیز بیزیم
آللاسین هر یاغی قان ایچن جلاد
هیچ زمان یاغلانماز گوزیمیز بیزیم

§§§

بیزلره سس ویریب گرد قارداشیمیز
بیردر تورپاغیمیز بیردر داشیمیز
فعله کندلی هر بیر وطنداشیمیز
آغدر تاریخلرده اوزیمیز بیزیم

§§§

آزادلیق یولوندا کیچریک جاندان
کیچمریک یوردوموز آذربایجاندان
بو ظلمی سیلمگه بوتون ایراندان
حاضردر اوغلوموز ـ قیزیمیز بیزیم

§§§

قارا بولوتلاری یاران یئلیک بیز
خائنلری بوغان داشقین سئلیک بیز
ازلدن قهرمان ایگیت ائلیک بیز
اگیلمز یادلارا دیزیمیز بیزیم

§§§

خبر آلسان هر بویوکدن، اوشاقدان
دیه‌رلر حاضریق دوگوشه چوخدان
اگر یوزمین دشمن چیخسا قاباقدان
اولارا غالبدر یوزیمیز بیزیم

تاریخده سیلینمز شهرتیمیز وار
آزاد تولکه‌لرده حرمتیمیز وار
قیزیل باش اوردوموز، قدرتیمیز وار
بیر ملی دولتیک توزیمیز بیزیم

§§§

حسین. ملتدر بو یئنی دوران
فرقه‌میز ظالیمه هیچ ویرمز امان
ده‌گیشه‌جک حیات گله‌جک زمان
همیشه گوله‌جک اوزیمیز بیزیم

تبریز (عاشق حسین جوان)